

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

כג

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706)

כג (א) וישלח המלך ויאמר אליו כל זמני יהודה וירושלם: (ב) ויעל המלך בית יהודה וכל איש יהודה וכל ישרי ירושלם אתו והכהנים והנביאים וכל העם למקטן ועד גדול ויקרא באזניהם את כל דברי ספר הברית הנמצא בבית יהודה: (ג) ויעמד המלך על העמוד ויכרת את הברית לפני יהודה ללכת אתר יהודה ולשמר מצותיו ואת עדותיו ואת חקתיו בכל לב ובכל נפש להקים את דברי הברית הזאת הכתבים על הספר הזה

רשי ויעמד

כג (ג) על העמוד מקום מעמד המלך בבית המקדש: (ד) וחת

כג (א) דער קעניג שיקטע, אונד לויס אללע עלטעסטען יהודה'ס אונד ירושלים'ס צו זיך פערזאממען: (ב) דאן גינג ער הענוף נאך דעם הויזע גאטטעס, אונד מיט איהם גאנץ יהודה אונד אללע איינוואהנער ירושלים'ס אונד דיא פריסטער, דיא פראפעטן, אונד דיא גאנצע פאלק, פאן קלוינקים גראס אונד לאז און זען גארט דען גאנצען אינהאלט פאן דינס בוכע דעס בונדעס פאר, דאז איבן טעמפעל געפונדען וואונדען: (ג) דער קעניג שטאנד אונף איינעם געריסטע, אונד שלאס אין בינדנים פאר דעם עוונדען איהם נאך צו וואנדעלן, זיינע געבאטע, פארשריפטען אונד געזעצט מיט גאנצעם דערצען אונד גאנצער ועערלע צו בעארטען, אונד אללע ווארטע דעס בונדעס צו ערפיללען, דיא אין דינעם בוכע אויפגעצייכעט זינד; אונד דאז גאנצע

באור

כג (ב) והכהנים והנביאים, תרגום הכהנים סופרים, כלומר תלמידיהם, לפי שלא היו שם נביאים אחרים, שהרי המלך שאל אל קוליה, מלמד שלא היו שם נביאים אחרים, וכן תרגום סופט וכנז' (ישעיהו ג'ב) דיין וסופר, וכוכל לפה נביאי' כמשמעו, כי ידעוהו וכפניה בן כושי היו נביאים בזמן ההוא, יאורוהו בן שמעיהו אשר שהיה נביא גם כן בזמן ההוא, ולא היו בירושלים, בעת שכתב חלקיה הכהן את ס' התור, ועת' כאשר שלח המלך לאסוף איש יהודה, באו גם כן הנביאים לירושלים. (רד"ק) (ג) על העמוד, ידעה שם עמוד, וקיה בו המלך, בעת קראו את התורה, כמו שזכרה

מכ ל ל ג פ

כב (ד) ויהם וענין כל' והשליו' לנבותו: בית, כמו בבית: (ה) בדרק, נקראו כן מקום הסנהדרה: לפי שזכרנו ספר תלוי במחשבה: (ט) והתיכו, ענין הנקה והדקה: (י) חרדו' אכתבו' זה הספר הנמכר: כתוב עבתי ידי מרע"ה, ולא שהי' התורה נשכת' בשום זמן ככתוב ע"י הנביא' לא יושבו עיפוך ומפי זרעך כו': (יג) נצחה, ענין הדלק' והבערה: על כמו אל: (יד) במשנה, ה"ל בנה"מ מן עשנתם: (כ) וגאספת אל קברות אבותך בשלח, וסלח כתב ויורו המור' למלך, יאסרו אלל' שלח קרב בית המקדש בימיו: קברותך, ר"ל קברות אבותיך:

יהוה מחוץ לירושלם אל־נחח
 קדרון וישרף אתה בנחל קדרון
 וידק לעפר וישלך את־עפרה
 על־קבר בני העם : (ז) ויתן
 את־בתי הקדשים אשר בבית
 יהוה אשר הנשים ארגות שם
 בתים לאשרה : (ח) ויבא את־
 כל־הכהנים מערי יהודה ויטמא
 את־הבמות אשר קטרו־שמה
 הבהנים מגבע עד־באר שבע
 ונתן את־במות השערים אשר
 פתח שער יהושע שר־העיר
 אשר־על־שמאל איש בשער
 העיר : (ט) אך לא יעלו כהני
 רש"י הבמות

(דאן האלן דאפאן) פאר דיא שטאדט
 הינוים אין דאן טהאל קדרון ברינגען ,
 עס דאזעלכסט צור דיננסטען אשע פערט
 ברענגען , אונד דיוע אשע אויף דיא
 גרעכער בעס פאלקס אומחער שטרייען .
 (ז) ויא הויזער דער אונצופט ביים הויזע
 גאטטעס , אין וועלכען פרויענציממעד
 טעפפילע פיר דען האץ וועכטען , לים
 ער נידער הייסען . (ח) ער לים אללע
 פריסטער אויס דען שטעדליען יהודה'ס
 קאטמען , אונד אללע אנהעהען פערט
 אונרייניגען , אויף וועלכען דיא פריסטער
 רייכערטען , פאן גבע בים באר
 שבע ; אויך דיא אנהעהען אן דען
 טהארען לים ער נידער הייסען , וויא דיא
 אנהעהע ביים איינגאנג דעס טהארס
 יהושע , דעס שטאדטהויפטמאננס ,
 דיא צור לינקען האנד וואר , ווא מאן
 אין דאן שטאדטטהאר גינג . (ט) דיא
 פריסטער דער העהען דורפטען אכער
 באר ניכט

קדרון , לשרפס סם לעמר דק . ומוה תבין
 טעם חרגום האשכנזי . אחת־עפרה ,
 כנויי הנקבה האלה מוסנים על האשרה ,
 הנזכרת בראש המקרא : (ז) בהי הקדשים
 וגו' , אפשר , כי עם החוקם בפעולו המנוות
 הכן , החזיקו בזמה ובתועבת שהיו עושים
 שאר הגויים , וידמה כי מעבודת קצת האשרות היה ,
 שיהיו סם מוכני' למשגל מנוכה , והנשים היו
 אורעת סם נתיס בעבור האשרה , והיו עושים יריעות יהיו מחיכה ובית לבאים לעבוד האשרה
 בפעולת המנוכה , וכבר הזכיר הרב המורה קצת מאותם המשגלים המנוכים , שהיה מנהג
 הקדומים מעובדי עבודה זרה להתנהג בהם . (רלב"ג) . (ח) ויבא את כל הכהנים , אה
 הכהנים היו מורע אהרן , ותרגם אותם יונתן כומריא , לפי שנעשו כומרי' לעבודה זרה , והביא
 אותם לירושלים , והחזירם נתונה . (רד"ק) . ויטמא וכו' , סם אות מקו' טומא' , להשליך
 סם נבלות וכל טומאה , להרסיק העבודה הזרה מלב העם . (הכ"ל) . אשר פתח וגו' , כמו
 ואשר פתח שער , וכמיהו שמש ירח (חבקוק ג') , ופירוש , נתן את צמות השערים והבמה אשר
 פיתה פתח שער יהושע שר העיר גם כן נתן , חולי היתה גדולה משאר הצמות , לפיכך זכר אותה
 לבדה . (הכ"ל) . אשר על שמאל איש וכו' , כלומר איש הבא בשער העיר , היתה זאת
 הבמה לשמאלו , וכן תרגם יונתן : במיעליה תרעקרתא . (הכ"ל) . (ט) אך וגו' , טעם קישור
 המקרא הזה עם שלפיו , שיהיה הכהנים שיהיו הכהנים , שעבדו עבודה זרה בערי יהודה ,
 לירושלים , אך לא הכיחם להקריב קרבנות בזמנא אשר בירושלים , כאשר מנארו והולך . לא יעלו
 וכו' , רוצה לאמר , שהכהנים שעבדו עבודה זרה לא יעלו

יהוה
 על
 שם
 ים
 בית
 לכי
 ערי
 ית
 ית
 ים
 ית
 ויניס
 בליס
 נחות
 וישור
 חל
 מוזנת
 כהני
 חותן
 הצעל
 חובה
 (ק)
 שלם
 ובהם
 והוכיח

דא
זיא
אפ
איה
איו
ענט
געל
דען
דען
איה
וענג
טעם
(יט)
אונד
טהיל
דאס
איינע
קינד
צער
ס
שפר
(ד) דין
ל אין
אנה
אנד
אנטו
ועל
יהודה
הנה
היה
אשכנז
הנה
הנה
הנה

נילט מעהר צום אלטאר דעם עוויגען אין
ירושלים קאממען / זאנדערן ויא אסען
אונגעווייערסע אפפערקבען אונטער
איהרען ברירען . (י) ער לים אויך
דאו תפת / וועלכעס אים טהאל בן
הגם וואר , פער אונרייניגען , דאמיט
ניאסאנד זיינען זאהן אדער זיינע
טאכטער , דעם מולך צו עהרען ,
דורכס פייער פיהרע ; (יא) שאפסטע
דיאדער זאנגענעווייהטען פפערדע אב ,
וועלכע דיא קעניגע יהודה'ס ביים אייני-
גאנג דעם טעםפעלס צו דער צעללע דעם
האפבעדיהנטען נתן מלך , אויפ-
ועהערס דער פארשטערטע , שטעללי-
טען , אונד לים דיא זאנגענוואגען
פעהברענגען . (יב) דיא אלטערע אויך
דעם דאסע דער ציסטער דעם אחז ,
וועלכע דיא קעניגע פאן יהודה ער
רופטעטען זוזיא אויך דיא אלטערע ,
באור דיא

הבמות אמונת יהוה בירושלם
כי אס-אכלו מצות בתוך
אחיהם : (י) וטמא את ההפת
אשר בני בני הגם לבלתי
להעביר איש אח-בנו ואת-בתו
באש למלך : (יא) וישבת את-
הסיסים אשר נתנו מלכי יהודה
לשמש מבא בית יהוה אל-
לשבת נתן מלך הסרים אשר
בפרורים ואת מרכבות השמש
שרף באש : (יב) ואת המזבחות
אשר על-הנג עלית אחז אשר-
עשו מלכי יהודה ואת המזבחות
רשי אשר

אל מונת ה' בירושלים , להקריב אשה לה' ,
אך יאכלו בנות המנזר חלקם , ונחה גידמה
לכס עם אחיהם , כאלו הם נעלי מומים .
(רלכ"ג) - (י) ההפחותו , סס מוקים ,
שהו מעבירים עם כניהם למלך , וזמרו כי
נקראו כן , כי היו מרקדים וזכים בתופים
בשעת העבודה , כני שלא ישמע האז נעקת
נת , כשהיו מעבירין איתו באש , והמקום הזה
היה גוש אהיה לאדם הנקרא הנס , ונקרא
גי הנס וגי בן הנס , והכתיב בזה בני הנס ,
והקרי בן הנס , כי לבני הנס היה זה הגוש ,
אונס לאחד מהם . (מדברי רד"ק) .
(יא) וישבת ונו' , ובטל גם כן זה האעשה ,
שהיו עושים שלסי יהודק , שהיו עובדי' לשמש ,
ונתנו עם סוסים , שהיו עובדי' זאת העבוד' ,
שהיו רוכבים עליהם , והולכים לקרא' השמש
בבוקר בזרחה . (מדברי הנ"ל) - בפרורים ,
פי' מנצי הערים , ותרנוס ירעסן מנרשות
(יחזקל כ"ז) זועק פרודים , וכדברי רבותינו : ל' בגל וכל פרודים , ונתן מלך זה הי' פקיד על
מנצי העי' . (הנ"ל) . מרכבות השמש , רוצה לאמר , המרכבות אשר לסוסים הנזכרים .
(רלכ"ג) : (יב) וירץ משם , ולרטיק מתקן . (הכשדי) . וכן מערכוס

אל מונת ה' : כי הם אכלו מנות . כלומר
כי הם בדבר זה לא ינחו מכהונתם
שמתירין להבול בקדשים הרי הם כנעלי
מועק חולקין וחולקין חבל לא מקריבין :
אכלו מנות . מנחות והוא הדין לכל
הקדשים : (י) תפת . הוא המולך
ועל שם שהיו הכהנים מוקשים בתופים
שלא ישמע האז את נהמות הבן כשהוא
נכוח צידי הגורס של ע"ה מולך קרחוהו
תופת : (יא) את הסוסים . אותם
המשתחויים לחמה היו להם סוסים
מוכנים לנחת לקראת החמה בנקר :
נתן מלך . כך שמו : אשר בפרורים .
לא ידעתי מה הם : (יב) וירץ משם .
ירצו

מלכים ב כג

הרגום אשכנזי פא

אשר עשה מנשה בשרתי
 חצרות בית יהוה נתן המלך
 ורץ משסוה שליד את עפרם
 ונתל קדרון: (יג) ואת הכמות
 אשר על פני ירושלם אשר
 מימין להר המשחית אשר בנה
 שלמה מלך ישראל לעשתרת
 שקץ צידנים ולכמוש שקין
 מואב ולמלכם הועבת בני עמון
 טמא המלך: (יד) ושפר את
 המזבת יכרת את האשרים
 וימלא את מקומם עזמות אדם:
 (טו) וגם את המזבת אשר
 בבית אל הכמה אשר עשה
 ירבעם בן נבט אשר החטיא
 את ישראל גם את המזבת החוא
 ואת הכמה נתן וישרף את
 הכמה הידק לעפר ושרף
 אשרה: (טז) ויפן אש יהו וירא
 את הקברים אשר שם בהר
 רשי וישלח

דיא מנישה אין דעו ביודען פארהעפען
 דעם טעמפעלם ערבויעטע, ליום דער
 קעניג איינשטאמען, דען שוטט פאן
 דארט ווענפיהרען, אונד איהן אין דאז
 טהאל קדרון ווערפען: (יג) דיא
 העהען פאר ירושלים, צה מיטמאגה
 זייטע דעם זינדענבערגס, וועלכע
 שלמה, קעניג פאן ישראל, פיר
 עשתרת דען געצען דער צידונים,
 כמוש, דען געצען מואב'ס אונד
 מלכום, דען געצען דער קודעה
 עמון'ס, ערריכטען ליום, פער
 יונגניגטע דער קעניג
 (יד) אונד לום אללע בולדוילען צעהן
 כרעצען, אללע דאזיגע אומהויערע
 אונד איהרע פלעש מיט טאדטענקאכען
 אנפוללען: (טז) און דען אלטמאגה
 בית אל, דיא אנהעהע שטובא
 ירבעם, זאחן נבט, דער פערפיהרער
 ישראל'ס, ערריכטעטע, אונד דיוען
 אלטאר אונד דיוע אנהעהע ליום ער פער
 שטאמען, אונד זאמט דעם דאזיגן
 צור דינגען אשע פעהבהענען: (טז)
 (טז) פארהער האטטע אשיהו, אינג
 דעם ער זיך אומזאה, דיא גרעכער ערג
 בליקט, דיא דארט אים בערגע ווארען
 אונד הינגעשיקט, דיא געכיינע אום
 דיוען גרעכערן הערויס געהאנען, זיא

באור

אשכנזית: (יג) להר המשחית, לטורח
 דויתא: (הכל'ל) והנה כנה הכתוב פה את
 ההחיותים, הנקרא הכ המשחית הר המשחית,
 לגנאי, מפני החלילים שהיו עליו. כן כתב
 רד"ק ז"ל: אשר בנה שלמה, כבר בארנו
 כמה שקלם שלא בנה אותם שלמה, אך העלים
 הכתוב כיוונתו שלמה: (הכל'ל) (טז) גם
 בית אל לא היתה לטובתו, וכן היא בערי שומרון,
 בכל זאת נתן המזבחות: (טז) ויפן,
 יא א II I שער

לם
 יק
 פת
 התי
 תו
 תת
 דה
 אל
 שר
 מש
 חות
 זר
 חות
 יומר
 נהס
 בעלי
 צין:
 לכל
 זולך
 פים
 הוא
 זוחו
 ותס
 סיס
 ר:
 ס
 ס
 ד על
 יס

מלכים ב' כג' ח' (ל) וירכשתם עבדיו מה ממגורי

ובני יהוה ירושלים ויקברוהו

בקברתו ויקח עסדה ארץ אתו

יהואהו בן דיא שורח ויבשרהו

אתו ויסלכו אותו החת אביו

(לא) בן עשרים ושלש שנה

יהואהו במלכו ושלשה חדשים

מלך בירושלם ושמ אמו חמוטל

בת יורכיהו מל בנה (לב) וייש

הרע בעיני יהוה ככל אשר

עשו אבותיו (לג) ויאכרהו

פרעה נכה ברבלה בארץ חמת

במלך בירושלם ויהו ענש על

הארץ מאה כפר כסף וכבד

וזבד (לד) וימלך פרעה נכה

את יליקום בן יאשיהו החת

היה ראש השומרון יאשיהו

חזן צדק לצון סעם לחת בשנה וסנה

לחת דחיה נכד (ל) וינשחו לא

היה צדק משיחה חלח מפני שהיה

יהויקים חסור גדול מומנו שתי שני כמו

יהויקים והיה בן עשרים וסנה שנה במלכו

וכבד ממנו כספר דברי הימים (א' ג' ט') בני יאשיהו וזכר שם כי הנכור יוסקן הפני

יהויקים השלישי בדקיהו הרביעי שלום וכבר נאמר ר' אברהם בן עזרא כי שלום הוא יהואהו

כי כתוב בירמיהו (כ"ב י"א י"ב) ב' שה' אמה ה' אלמלו בן יאשיהו מלך יהוד' כעלך מחת יאשיהו

אביונו והנה אחריו עלך יהי יקי' וכו' ואחריה' מלך בדקיהו ולא מלך יוסקן והם הו' הבכו' מלך בכל המלך הישר בעיניו ואמנם הנה וכל כספר דברי הימים כי הנכור יוסקן לפי מה שאמרו

לחזקו לשמוע שכתב עמי' אלה' אלה' כהונן בהמליכום והקטן מן הבנים אך המליכוהו

בהיותו נמשך לפעולות האנושות אשר היו פניהם מופתות אליהם ולזה נמשך אליו סם מהרע מהה

שכמשך כי אולי הי' יוסקן חזון מעש' יאשיהו (מלכיו ללכ"ט) (לד) ויסב את שמו יהויקים ושוית שמה יהויקים (הכשדי) והטעם כלי אידוקה

והיה חרונם אשכנזי פג

פיהרמטעו וינעו לייכנאם איהם אינועם

וואנש נאך ירושלים (אנד) לענטען

איהן און ווען גראב' דאן פארק' דעם

לאנדעם נאדם היקרוף וינעו ואתו והואהו זאלבטע איהו איהו

מאכטען איהו צום קעניג און זוינעם פאטערם שטעללע (לא) דרווא אונד

צוואנציג יאהר וואר ירוואהו אר'ט אלס ער קעניג וואר

אונד רעגירטע דרווא מאנאטע יון ירושלים וינע

מוטטער הייס חמוטל מאכטער ירמיהו'ס אונד וואר אונס לבנה

(לכ) ער טהאט וואס דעם צוויגען מיספיל וויא וינע פארפאהרען

(לג) פרעה נכה לויס איהו צו רבלה

אייס לאנדע חמת פ'עם סעלן נאדם איהם דיא רעגירונג אב אונד

לענטע דעם לאנדע איינע שטר אפע פאן חונד ערט טאלענטען זילבער אונד

איינעם טאלענטען גאלד אויף

(לד) פרעה נכה מאכטען נון איקים ואתו יאשיהו'ס צום קעניג און וינעם

פאטערם יאשיהו שטעללע אונד גאב איהם

באור

התחפס (מלכ"ק) (ל) וינשחו אותו

ונו' ידמה שמשחו אותו עפפי הסמכות שהיתה בין החמים וידמה מפני זה כי לא היה יחואהו הנכור וכבר יתבאר זה ממה שזכר

פי בן עשרים ושלש שנה יהואהו במלכו ולא מלך כי סם שלמה חדשים ועלך אחריו

זה לאות שכנה היה גדול ממנו כש שני שנים

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן הפני הנכור יוסקן כי הנכור יוסקן

תרגום אשכנזי

מלכים ב כג כד

איהם דען נאמען יהויקים דאיהואחו
 אכער נאהם ער מיט נאך מצרים
 וואָ ער איך שטארב (לה) יהויקים
 גאבדאן גאלף אונר זילבער דעם פרעה
 אום אבער זא פיל בעלה אויפצוברינגען
 אלס פרעה פערלאנגטע בעלענטע ער
 דאן דאן מיט אינגער שאצונג אונר
 צוזאנג דאן פאלק דאס יעדער נאך
 זיגען פערטעגען גאלד אונר זילבער
 פון פריעה נכדו העכטעבען מוסטע
 (לו) יהויקים וואה סינג אונר צוזאנצין
 זאהם אלס גאלס ער קעניג ווארד
 אונר רענוכטע אטלף זארהע אין
 ירושלים זיגע מוסטער היס זכורה
 זכאכטעה פדוה'ס אונר וואה אים
 כושה ווא (לו) ער מוזאנט וואס
 דעם עוזגען מיספול ווא וינט פאר
 פאטרע פאטרע פאטרע
 כד (א) אין זייער עייט איבערצאן
 נככהנאצה קעגן פאן בכל
 דאגלעט מיט קיני יהויקים בלויב
 איהם דסיא יאהרע לאנג אונטערזייר
 פיג פול אכער נאכהער זודער פאן
 איהם אכ (ק) נון רייצטע דער
 עויגע היא שטרייפערדען העערע דער
 כשרים, דוא פאן ארם, פאן כואב
 אונר

באור

גברותו הוא, והעלובה לו מחתו (מלכרי
 כד"ק) (לה) העריר את הארץ, רמז
 מנביתא על עמא דארעא (הכסדי) איש
 בערבו, כתרנושו, נבר כד חוי, כל חסד כש
 שהיה ראוי למת לו, לפי מותו (הר"ק) את עם הארץ, מן עמא דארעא (הכסדי)
 כד (א) וישב וכו' נדכרי הימים (ב' ל' ו') כתוב עליו עלה נכוכדנר מלך בבל ויאסרו
 נכחוסתים להוליכו בבלה, ואשמו חכמינו ל' קלף כל עד ככל, דקאמ צרדך, כי סגן גיבא
 עליו וכעיקרו (סס"ב"ט) קבורת מפור יקנה סמך והסלך מהלחה לשעבי ירושלים, וכן נראה
 ממה שאמר למטה (סס"ק"ו) וישב יהויקים עם חכמיו וכל חכמי וקצר עם חכמיו, ומכל זה
 נראה, כי שתי פעמים עלה עליו נכוכדנר, חה עעם וישב ויורד בו, וכאשר כתב דר"ק ז"ל,
 ב"ן נדכרו (ב) וישלח וגרי (הכסדי) וכן

יאשיהו אביו ויסל את שמו
 יהויקים ואת יהואחו לקח ויבא
 כשרים ויבית שם: (לה) והכסף
 והזהב נתן יהויקים לפרעה אך
 העריך את הארץ לתת את
 הכסף על פי פרעה איש בערבו
 נגיש את הכסף ואת הזהב את
 עבד הארץ לתת לפרעה נכה:
 (לו) בירעשרים וחמש שנה
 יהויקים במלכו ואתה עשרה
 שנה מלך בירושלים ושם אמו
 זכורה בת פדיה מדרומה:
 (לו) ויעש הרע בעיני יהוה בכל
 אשר עישו אבתיו:
 כד (א) בימיו עלה נככדנאצר
 מלך בבל והירלו יהויקים
 עבד שלש שנים וישב וימרד
 בו: (ב) וישלח יהוה בו את
 גדודי כשדים ואת גדודי ארם
 רשי ואת

שכתוב בענין (לה) איש כערבו
 כפי עשרו:
 (ג) על
 את עם הארץ, מן עמא דארעא (הכסדי)
 כתוב עליו עלה נכוכדנר מלך בבל ויאסרו
 נכחוסתים להוליכו בבלה, ואשמו חכמינו ל' קלף כל עד ככל, דקאמ צרדך, כי סגן גיבא
 עליו וכעיקרו (סס"ב"ט) קבורת מפור יקנה סמך והסלך מהלחה לשעבי ירושלים, וכן נראה
 ממה שאמר למטה (סס"ק"ו) וישב יהויקים עם חכמיו וכל חכמי וקצר עם חכמיו, ומכל זה
 נראה, כי שתי פעמים עלה עליו נכוכדנר, חה עעם וישב ויורד בו, וכאשר כתב דר"ק ז"ל,
 ב"ן נדכרו (ב) וישלח וגרי (הכסדי) וכן